

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Pandemie respiračních onemocnění od počátku 20. století: specifika úmrtnosti ve Švédsku

Autor práce: Bc. Karolína Soukupová

Cíle práce, výzkumné otázky, hypotézy

Cílem předkládané diplomové práce je porovnání vybraných pandemií respiračních onemocnění na vývoj úmrtnosti ve Švédsku od počátku 20. století. Autorka do práce zařadila pět pandemií: španělskou chřipku (1918–1920), asijskou chřipku (1957–1958), hongkongskou chřipku (1968–1969), mexickou prasečí chřipku (2009–2010) a covid-19 (2020–současnost). Téma práce je vzhledem k nedávno proběhlé pandemii covid-19, která měla významný společenský dopad ve světě, stále aktuální. Zasazení pandemie covid-19 do širšího kontextu a porovnání s dalšími pandemiemi v minulosti považuji za přínosné. Autorka si v diplomové práci klade dva hlavní cíle, a to nejprve poskytnutí komplexního přehledu pandemií virových respiračních onemocnění a zhodnocení jejich dopadu na úmrtnost populace ve Švédsku, a poté identifikování podobností a rozdílů mezi jednotlivými pandemiemi ve vztahu k úmrtnosti. Vzhledem ke stanoveným cílům a na základě literatury si autorka stanovila dvě výzkumné otázky.

Práce s literaturou

Teoretická část práce je věnována popisu jednotlivých vybraných pandemií respiračních onemocnění z demografické perspektivy, popisu pandemie v kontextu teorie epidemiologického přechodu a charakteristice zkoumaných onemocnění. Větší prostor je věnován spíše španělské chřipce a pandemii covid-19 než ostatním respiračním onemocněním, ale to je převážně dáno významností vlivu daných onemocnění na úmrtnost a množstvím literatury, která se k jednotlivým onemocněním vztahuje. Autorka pracovala s více než 140 zdroji převážně zahraniční literatury, čímž prokázala nejen přehled literatury k danému tématu, ale i jazykovou vybavenost.

Metodika práce

Základními zdroji dat pro diplomovou práci se staly databáze Human Mortality Database a WHO Mortality Database, dále pak statistické ročenky Švédského statistického úřadu. Autorka také čerpala data o počtu nakažených a zemřelých na vybraná respirační onemocnění z databází Světové zdravotnické organizace (WHO) a Středisek pro kontrolu a prevenci nemocí (CDC). K analýze dat byly zvoleny specifické míry úmrtnosti, specifické míry nadúmrtnosti, intervalová naděje dožití a míry smrtelnosti. Ukazatel intervalové naděje dožití však v práci není zcela přesně definován (viz. str. 34). Autorka zde totiž uvádí, že výsledná hodnota se vztahuje k narozené osobě, ale v tomto případě by bylo správné uvést, že se jedná o osobu ve věku x.

Analytická část práce

V analytické části práce jsou prezentovány výsledky týkající se dopadů vybraných pandemií na vývoj úmrtnosti ve Švédsku. Výsledky práce jsou rozděleny do podkapitol mapujících průběh jednotlivých

respiračních onemocnění – španělské chřipky, asijské chřipky, hongkongské chřipky, mexické prasečí chřipky a covid-19, avšak všechny tyto podkapitoly jsou zpracovány stejným způsobem pouze se změnou typu onemocnění a působí mechanickým opakováním. Autorka v analytické části práce využila výhradně základních ukazatelů. Na úrovni diplomové práce bych ocenila využití pokročilejších demografických, resp. statistických metod a také kritické zhodnocení a interpretování výsledků.

Závěry práce

V závěru autorka shrnuje výsledky práce, vrací se k cílům práce a poskytuje odpovědi na výzkumné otázky. Zároveň se autorka snaží dát výsledky své práce do širšího kontextu s pomocí zahraniční literatury. Závěr práce však často okapuje informace již zmíněné v analytické části.

Formální náležitosti práce

Diplomová práce má 83 stran včetně seznamu literatury a je členěna do devíti kapitol. Rozsah této práce je přiměřený tématu a odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce. Přestože po formální stránce má práce přehlednou úpravu a logickou strukturu, některé informace se často opakují. Tím sice dochází ke splnění požadavku na rozsah práce, v některých případech však na úkor kvality textu.

Celkové zhodnocení práce

Diplomová práce je spíše popisného charakteru. V práci postrádám hlubší interpretaci výsledků. Přes výše zmiňované nedostatky je téma aktuální a zajímavé. Autorka prokázala schopnost samostatně zpracovat odbornou studii. Práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce oboru demografie, a proto ji **doporučuji k obhajobě**.

Datum: 8. 9. 2024

Autor posudku: Mgr. Ivana Kulhánová, Ph.D.